

Raport de analiză

SITUAȚIA TINERILOR NEET CU DIZABILITĂȚI DIN REPUBLICA MOLDOVA

Chișinău, 2022

Această publicație a fost produsă cu suportul financiar al Uniunii Europene. Conținutul acesteia aparține Asociației Obștești „Alianța Organizațiilor pentru Persoane cu Dizabilități din R. Moldova” și nu reflectă neapărat punctul de vedere al Uniunii Europene.

Raportul a fost realizat în cadrul Proiectului „*Abilitarea economică și integrarea socio-profesională a tinerilor NEET cu dizabilități*”, finanțat de Uniunea Europeană, cofinanțat de Suedia și implementat prin intermediul Fundației Est-Europene în parteneriat cu Asociația Businessului European și Centrul Contact și implementat de AOPD.

Cuprins

Sumar executiv	2
Rezumat	4
Statistica națională privind tinerii cu dizabilități.....	8
Date disponibile la nivel central.....	8
Date disponibile la Structurile Teritoriale de Asistență Socială	10
Analiza situației tinerilor NEET cu dizabilități, prin Interviuri Individuale.....	16
Concluzii.....	21

Sumar executiv

Acest raport prezintă analiza statistică a datelor disponibile la nivel național și raional cu privire la tinerii NEET cu dizabilități.

Acest indicator este analizat conform definiției utilizate de către Eurostat¹: NEET corespunde procentului din populația unei anumite grupe de vârstă și sex care nu este angajată și nu este implicată în studii sau formare ulterioară.

Deci, indicatorul se referă la persoanele care îndeplinesc aceste două condiții:

- nu sunt angajați (adică șomeri sau inactivi conform definiției Organizației Internaționale a Muncii);
- nu au primit nicio educație sau formare formală sau non-formală timp de patru săptămâni premergătoare sondajului.

În cadrul acestui studiu, analiza s-a limitat la tinerii cu vârstele cuprinse între 18 și 35 ani, reieșind din specificul demersurilor ulterioare ce urmează a fi întreprinse în cadrul proiectului general.

Raportul este realizat la inițiativa Alianței Organizațiilor pentru Persoane cu Dizabilități din Republica Moldova (AOPD), care este o uniune a 55 de organizații neguvernamentale ce promovează incluziunea și respectarea drepturilor persoanelor cu dizabilități. În perioada septembrie 2021 – iulie 2023, Alianța Organizațiilor pentru Persoane cu Dizabilități din R. Moldova implementează proiectul „Abilitarea economică și integrarea socio-profesională a tinerilor NEET cu dizabilități”, finanțat de Uniunea Europeană, cofinanțat de Suedia și implementat prin intermediul Fundației Est-Europene în parteneriat cu Asociația Businessului European și Centrul Contact.

Scopul proiectului este sporirea integrării socio-profesionale a tinerilor NEET cu dizabilități prin dezvoltare de afaceri, implicarea autorităților de la nivel național și nivel local și a familiilor tinerilor cu dizabilități.

Proiectul are la bază implementarea a două Obiective majore care constau în identificarea, evaluare și abilitarea tinerilor NEET cu dizabilități prin informare, instruire, consiliere și ghidare în carieră, inclusiv prin dezvoltarea inițiativelor de antreprenoriat și integrare pe piața muncii prin conlucrarea cu instituțiile statului.

Analiza și-a propus ca scop sistematizarea informațiilor statistice cu privire la tinerii NEET cu dizabilități din Republica Moldova, prin combinarea datelor obținute din câteva surse oficiale.

---

¹ Biroul de statistică al Uniunii Europene <https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/home>

Metodologia

Analiza s-a realizat în 2 etape, după cum urmează:

- a) Analiza documentelor:
  - datele statistice disponibile public la Biroul Național de Statistică;
  - datele statistice disponibile public la Ministerele: Sănătății; Muncii și Protecției Sociale; Educației și Cercetării;
  - solicitarea de date specifice, în baza unui formular elaborat în acest scop, de la toate instituțiile menționate mai sus;
  - solicitarea de date statistice, în baza unui formular elaborat în acest scop, de la structurile teritoriale de asistență socială.

- b) Pentru verificarea datelor, s-au efectuat interviuri individuale cu tinerii cu dizabilități:
  - interviuarea telefonică sau față în față, a tinerilor NEET cu dizabilități, identificați în baza datelor statistice colectate. În calitate de operatori au servit asistenții sociali comunitari și organizațiile membre AOPD.

Rezumat

Date generale privind persoanele cu dizabilități în Moldova

În corespundere cu datele prezentate pe site-ul Biroului Național de Statistică², la 1 ianuarie 2021, persoanele cu dizabilități constituiau circa 7% din populația generală a țării. În cifre absolute, aceasta ar reprezenta 174.5 mii persoane, dintre care 10.4 mii copii cu vârsta de 0-17 ani.

Din total, bărbații au o pondere mai mare și constituie 51.5%. Diferența față de numărul femeilor fiind relativ constantă în ultimii 5 ani, se menține în jurul valorii de 1.1 puncte procentuale.

Din numărul de persoane cu dizabilități care erau beneficiari de alocații sociale de stat (52,3 mii persoane), aproape fiecare al doilea beneficiar a fost persoană cu dizabilitate din copilărie și fiecare al cincilea beneficiar - copil cu dizabilitate în vârstă de până la 18 ani. Femeile au constituit 42,7% în structura beneficiarilor.

Conform datelor Casei Naționale de Asigurări Sociale, la 1 ianuarie 2021 mărimea medie a pensiei de dizabilitate a constituit 1516.4 lei comparativ cu 2104.5 lei per total pensionari. În funcție de gradul de dizabilitate, mărimea medie a pensiei s-a diferențiat, constituind 1062.4 lei pentru persoanele cu dizabilitate medie, 1639.5 lei pentru persoanele cu dizabilitate accentuată și 1875.0 lei pentru cele cu dizabilitate severă.

Valoarea minimului de existență, în anul 2020, a constituit în medie pentru o lună 2088,4 lei/persoană. Astfel, mărimea medie a pensiei de dizabilitate a făcut posibilă acoperirea minimului de existență în proporție de 72,6%. Mărimea medie a pensiei de dizabilitate severă a acoperit minimul de existență în proporție de 89,8%, mărimea medie a pensiei de dizabilitate accentuată – 78,5%, iar a pensiei de dizabilitate medie – 50,9%.

Cuquantumul minim al pensiei de dizabilitate severă, de la 1 aprilie 2021 a constituit 891.0 lei, cuquantumul pensiei de dizabilitate accentuată – 831.6 lei și al pensiei de dizabilitate medie – 594.0 lei. Respectiv, acesta a acoperit într-o proporție mai mică valoarea minimului de existență: 42.7% în cazul pensiei minime de dizabilitate severă, 39,8% în cazul pensiei minime de dizabilitate accentuată și 28.44% pentru pensia minimă de dizabilitate medie.

Conform datelor Anchetei Forței de Muncă, rata de participare la forța de muncă a persoanelor cu dizabilități, în anul 2021, a constituit 13.5% în comparație cu 39.8% la populația generală. Printre bărbații cu dizabilități, rata de participare a fost de 13.7%,

---

² [Biroul Național de Statistică \(gov.md\)](http://biroulnationaldestatistica.gov.md)

iar în cazul femeilor de 13.2%. În mediul urban, rata de participare a constituit 14.3% și în mediul rural – 13.2%.

Rata șomajului la persoanele cu dizabilități a fost de 4.2% față de 3.2% în rândul populației generale. În distribuția pe sexe, acest indicator a înregistrat valorile: 3,2% pentru bărbați și 5.4% pentru femei. Rata șomajului la persoanele cu dizabilități din mediul urban a fost mai înaltă (10.5%) în comparație cu rata pentru cele din mediul rural (1.3%).

Date privind tinerii cu dizabilități și tinerii NEET cu dizabilități în Moldova

Conform datelor Biroului Național de Statistică (BNS), în anul 2021, ponderea tinerilor NEET a constituit 17.2% din numărul total de tineri cu vârsta de 15-24 ani; 26.4% - în rândul tinerilor de 15-29 ani și; respectiv, 30.4% în rândul celor de 15-34 ani. În toate aceste grupe de vârstă indicatorul înregistrează valori mai mari în rândul femeilor în comparație cu bărbații și în descreștere față de anul 2020.

Conform aceleiași surse, numărul estimat al tinerilor NEET cu dizabilități în Republica Moldova este de 12200 persoane, cu vârstele cuprinse între 15 – 34 ani. În același timp, statistica furnizată de către Casa Națională de Asigurări Sociale (CNAS), ne arată că la moment sunt înregistrați 20098 tineri cu dizabilități în categoria de vârstă 18 – 35 ani. Dacă combinăm aceste date, putem deduce că aproximativ 48% dintre tinerii cu dizabilități din Moldova, sunt în categoria NEET. Acest indicator este, în mediu, cu peste 20 puncte procentuale mai mare decât în rândul populație generale a tinerilor.

Pentru verificarea datelor, s-a aplicat un chestionar la 74 de tineri, din diferite localități din raioanele Cimișlia, Cantemir, Criuleni. Din totalul celor intervievați, putem estima că 56 se încadrează în definiția NEET. Astfel, aceștia au declarat că sunt casnici și n-au careva ocupație oficială la moment. Dacă ar fi să extrapolăm, am obține o proporție de 75%, deși numărul respondenților este insuficient, iar datele obținute sunt doar din declarațiile acestora și nu au fost verificate. Din cele 40 femei, doar 11 au o ocupație la moment. Dintre acestea, 4 sunt eleve sau studente, iar celelalte sunt angajate. Dintre cei 34 bărbați intervievați, doar 7 au ocupație la moment, 3 dintre ei fiind elevi sau studenți.

Din aceiași populație, constatăm că 19 tineri declară că au învățat o profesie. Dintre care: 5 sunt cu studii universitare; 2 au absolvit colegiu; 12 au absolvit școală profesională. Dintre ei, 5 femei sunt angajate la moment și niciun bărbat.

Datele prezentate de către instituțiile naționale și structurile teritoriale de asistență socială se referă la tinerii cu dizabilități în general, dar nu estimează apartenența

acestora la categoria NEET, dată fiind absența unei astfel de baze de date, indiferent de nivelul la care ne referim: național, raional, local.

Conform datelor CNAS, cea mai numeroasă categorie de tineri cu dizabilități o constituie cei din intervalul de vârstă 31 – 35 ani, ce are o pondere de aproximativ 43%. La fel, gradul de dizabilitate accentuat reprezintă circa 43% din totalul tinerilor înregistrați. Este de menționat că, deși numerele sunt diferite, la nivel de proporții nu există diferențe între bărbați și femei.

Conform aceleiași surse, femeile reprezintă o proporție de 57,1% din totalul tinerilor cu dizabilități, reprezentând pondere procentuală mai mare ca bărbații în toate gradele de dizabilitate și categoriile de vârstă.

Structurile teritoriale de asistență socială prezintă un total de 17493 de tineri cu dizabilități, înregistrați de către sistemul de asistență socială. Nu putem estima dacă este diferență între datele prezentate cu totalul prezentat de CNAS, pentru că mun. Bălți n-a prezentat datele.

Analizate separat, datele din raioane, prezintă cumulat o proporție de 63.73% din totalul tinerilor cu dizabilități. Dintre aceștia, aproximativ 80% locuiesc în mediile rurale. Similar cu datele prezentate de CNAS, cea mai mare proporție o are categoria de vârstă 31 – 35 ani, care constituie 41.23%. Aceiași similitudine se păstrează și în repartizarea tinerilor pe grade de dizabilitate, gradul accentuat reprezentând 46.41%. Prin contrast cu datele prezentate de CNAS, bărbații au o pondere mai mare în total, reprezentând 55.17%, fiind mai numeroși în toate categoriile de vârstă și grade de dizabilitate.

În mun. Chișinău locuiesc circa 30% din totalul tinerilor cu dizabilități din țară. Este de remarcat că repartizarea acestora pe categorii de vârstă și grade de dizabilitate este total diferită de restul țării. Astfel, categoria de vârstă 31 – 35 ani reprezintă 80% din total, iar gradul accentuat de dizabilitate formează 72.58%. Anume în această categorie de vârstă și grad de dizabilitate se încadrează 35.03% femei și 37.55% bărbați. La nivel general, bărbații au o pondere mai mare și reprezintă 52.15% din total.

În UTAG locuiesc aproximativ 6.25% din totalul tinerilor cu dizabilități din Moldova. Dintre aceștia, peste 60% locuiesc în mediile rurale. În raport procentual, asemănător cu celelalte unități administrative, cel mai mare procentaj de tineri cu dizabilități este în categoria de vârstă 31 – 35 ani, atât masculin cât și feminin, iar combinat pe toate gradele de dizabilitate, formează 41.54%. La fel, se păstrează prevalarea gradului de dizabilitate accentuat în totalul tinerilor cu dizabilități de diferite vârste, care formează 46.57% din total. Per total, similar cu situația în raioane, bărbații au o pondere mai mare și reprezintă 56.27%.

Efectele negative resimțite de tineri, fiind în categoria NEET³

Impactul asupra bunăstării materiale. Sursa principală de venit a acestor tineri este din familie (părinți, frați, surori). În unele situații, resursele financiare provin de la membrii familiei care sunt la muncă în străinătate. Majoritatea tinerilor NEET manifestă o nemulțumire puternică față de nivelul de trai pe care îl au, în special prin faptul că nu au o sursă proprie de venit.

Impactul asupra stării emoționale. Principalele efecte, demonstrate prin studii la nivel internațional, ar fi:

- timpul petrecut în categoria NEET are efecte negative asupra sănătății fizice și mentale a persoanei. Impactul negativ este mai puternic, dacă e vorba de o persoană mai tânără și pe o perioadă mai lungă de timp.
- în categoria NEET, este afectat și comportamentul tinerilor, având probabilitate mai mare de comportamente deviate și consum de substanțe.
- efectele negative asupra sănătății, sunt condiționate și de starea socio-economică a familiei, nivelul de educație al părinților, modelele culturale în familie.

Majoritatea tinerilor din categoria NEET susțin că sunt dominați de emoții negative cum ar fi: senzația de singurătate, izolare, absența unui sens în viață, incapacitatea de a schimba ceva.

---

³ Conform studiului [„INCLUSION OF YOUTH NOT IN EMPLOYMENT, EDUCATION OR TRAINING \(NEET YOUTH\)”](#)

Statistica națională privind tinerii cu dizabilități

Date disponibile la nivel central

În perioada decembrie 2021 - februarie 2022 au fost efectuate demersuri, prin scrisori oficiale din partea AOPD, către următoarele instituții:

- Biroul Național de Statistică (BNS)
- Agenția Națională de Ocupare a Forței de Muncă (ANOFM)
- Casa Națională de Asigurări Sociale (CNAS)
- Ministerul Educației și Cercetării (MEC)

Drept răspuns la solicitarea oficială de a furniza date statistice despre tinerii NEET cu dizabilități, au fost recepționate date doar de la următoarele 2 instituții:

- Biroul Național de Statistică;
- Casa Națională de Asigurări Sociale;

Biroul Național de Statistică, în conformitate cu nota informativă din 17.01.2022, prezintă date generale cu privire la tinerii NEET cu dizabilități, pentru anul 2020.

BNS									
Grup de vârstă	Total	Sexe		Medii		Regiuni statistice			
		Bărbați	Femei	Urban	Rural	mun. Chișinău	Nord	Centru	Sud
15 - 34	12200	6500	5700	3900	8300	2300	2300	3500	4200

Datele au fost estimate în conform rezultatelor Anchetei forței de muncă, care se realizează în bază de eșantion. Corespunzător, emitentul n-a putut realiza corelarea datelor și dezagregarea mai detaliată a acestora.

Totuși, putem observa că numărul tinerilor NEET cu dizabilități este de peste 2 ori mai mare în mediile rurale. Ceea ce ne indică asupra posibilităților reduse ale acestor tineri de a-și găsi o ocupație în sate.

Casa Națională de Asigurări Sociale, prin nota informativă din 15.02.2022, prezintă date statistice detaliate referitoare la prestațiile sociale oferite tinerilor cu dizabilități. Deși, nu prezintă informații despre ocupația actuală a acestora. Deci, nu este posibilă estimarea apartenenței la categoria de tineri NEET.

CNAS						
Total la nivel național	Grad de dizabilitate	Sex	Categorია de vârstă			Total
			18 - 25	26 - 30	31 - 35	
	Mediu	Feminin		1019	970	1638
Masculin			773	847	1261	2881
Accentuat		Feminin		1111	1475	2463

	Sever	Masculin	804	1103	1787	3694
		Feminin	1041	858	907	2806
		Masculin	706	649	686	2041
Total			5454	5902	8742	20098

Analizând repartizarea procentuală pe categorii de vârstă, grad de dizabilitate și sex, obținem următorul tablou la nivel național:

CNAS %						
Total la nivel național	Grad de dizabilitate	Sex	Categoria de vârstă			Total
			18 - 25	26 - 30	31 - 35	
	Mediu	Feminin		5.07	4.83	8.15
Masculin			3.85	4.21	6.27	14.33
Accentuat	Feminin		5.53	7.34	12.25	25.12
	Masculin		4.00	5.49	8.89	18.38
Sever	Feminin		5.18	4.27	4.51	13.96
	Masculin		3.51	3.23	3.41	10.16
Total			27.14	29.37	43.50	100.00

Se observă că femeile cu grad accentuat de dizabilitate constituie $\frac{1}{4}$ din totalul tinerilor înregistrați. În același timp, femeile cu grad de dizabilitate accentuat în intervalul de vârstă 31 – 35 ani, constituie cea mai numeroasă categorie de tineri cu dizabilități – 12.25% - ceea ce este cu 3.36 puncte procentuale mai mult decât bărbații din aceeași categorie.

În același timp, tinerii din categoria de vârstă 31 – 35 ani reprezintă 43.5% din totalul tinerilor cu dizabilități la nivel național, depășind cu 14.13 puncte procentuale categoria de vârstă 26 – 30 ani și cu 16.36 puncte procentuale pe cea de 18 – 25 ani. Cele din urmă, având o diferență de 2.23 puncte procentuale între ele. Nu ne putem expune asupra cauzelor creșterii atât de semnificativă a ponderii tinerilor cu dizabilități după 30 ani, datorită insuficienței de informații la acest capitol.

Analizând comparativ datele prezentate de către ambele instituții, putem stabili că tinerii NEET sunt repartizați după cum urmează:

BNS %									
Grup de vârstă	Total⁴	Sexe		Medii		Regiuni statistice			
		Bărbați	Femei	Urban	Rural	mun. Chișinău	Nord	Centru	Sud
15 – 34	48.61	53.28	46.72	31.97	68.03	18.85	18.85	28.69	34.43

⁴ Pentru că CNAS prezintă datele fără categoria 15 – 17 ani, totalul a fost extrapolat prin estimarea matematică a numărului tinerilor cu dizabilități în categoria respectivă.

Constatăm că 48.61% din totalul tinerilor cu dizabilități se încadrează în categoria NEET. Din aceștia, bărbații sunt cu 6.56 puncte procentuale mai mulți ca femeile. În timp ce în mediul rural se înregistrează de 2.12 ori mai mulți tineri NEET decât în mediile urbane. Cea mai mare proporție de tineri NEET se înregistrează în partea de sud a țării (34.43%), ceea ce este cu 15.49 puncte procentuale mai mult decât în partea de nord sau mun. Chișinău, care înregistrează valori identice. Celelalte localități din partea de centru a țării, înregistrează mai mult de ¼ din numărul total de tineri NEET, ceea ce constituie 28.69%.

Date disponibile la Structurile Teritoriale de Asistență Socială

În perioada decembrie 2021 - februarie 2022 au fost efectuate demersuri, prin scrisori oficiale din partea AOPD, către toate structurile teritoriale de asistență socială.

Dintre acestea, două au prezentat informația incompletă (Dubăsari, Soroca), iar una (Bălți) n-a prezentat deloc. Din datele colectate, s-a putut calcula, numărul tinerilor cu dizabilități, care locuiesc în raioanele țării, excluzând mun. Bălți, mun. Chișinău și UTA Găgăuzia, care sunt prezentate separat.

Datele colectate se referă la tinerii cu dizabilități, dar nu estimează apartenența acestora la categoria NEET, dată fiind absența unei astfel de baze de date la nivel raional sau local.

Număr de tineri cu dizabilități în raioane						
Mediu de trai	Grad de dizabilitate	Sex	Categorie de vârstă			Total
			18 - 25	26 - 30	31 - 35	
Național	Mediu	Feminin	403	396	586	1385
		Masculin	526	416	661	1603
	Accentuat	Feminin	600	674	1048	2322
		Masculin	725	846	1281	2852
	Sever	Feminin	453	393	445	1291
		Masculin	582	538	575	1695
Total			3289	3263	4596	11148
Urban	Mediu	Feminin	92	82	106	280
		Masculin	99	99	106	304
	Accentuat	Feminin	139	149	207	495
		Masculin	141	161	241	543
	Sever	Feminin	84	62	80	226
		Masculin	103	88	104	295
Total Urban			658	641	844	2143
Rural	Mediu	Feminin	311	314	480	1105
		Masculin	427	317	555	1299
	Accentuat	Feminin	461	525	841	1827
		Masculin	584	685	1040	2309
	Sever	Feminin	369	331	365	1065

		Masculin	479	450	471	1400
Total Rural			2631	2622	3752	9005

Din totalul de 11148, doar 2143 locuiesc în centrele raionale, ceea ce indică un nivel foarte scăzut al accesului la servicii și piața muncii pentru mai bine de 80% din tinerii cu dizabilități.

Număr de tineri cu dizabilități în raioane, %						
Mediu de trai	Grad de dizabilitate	Sex	Categoria de vârstă			Total
			18 - 25	26 - 30	31 - 35	
Total Național	Mediu	Feminin	3.61	3.55	5.26	12.42
		Masculin	4.72	3.73	5.93	14.38
	Accentuat	Feminin	5.38	6.05	9.40	20.83
		Masculin	6.50	7.59	11.49	25.58
	Sever	Feminin	4.06	3.53	3.99	11.58
		Masculin	5.22	4.83	5.16	15.20
Total			29.50	29.27	41.23	100.00
Urban	Mediu	Feminin	0.83	0.74	0.95	2.51
		Masculin	0.89	0.89	0.95	2.73
	Accentuat	Feminin	1.25	1.34	1.86	4.44
		Masculin	1.26	1.44	2.16	4.87
	Sever	Feminin	0.75	0.56	0.72	2.03
		Masculin	0.92	0.79	0.93	2.65
Total Urban			5.90	5.75	7.57	19.22
Rural	Mediu	Feminin	2.79	2.82	4.31	9.91
		Masculin	3.83	2.84	4.98	11.65
	Accentuat	Feminin	4.14	4.71	7.54	16.39
		Masculin	5.24	6.14	9.33	20.71
	Sever	Feminin	3.31	2.97	3.27	9.55
		Masculin	4.30	4.04	4.22	12.56
Total Rural			23.60	23.52	33.66	80.78

Similar cu datele prezentate de CNAS, tinerii din categoria de vârstă 31 – 35 ani, reprezintă cea mai mare proporție și constituie 41.23% (43.5% CNAS) din totalul tinerilor cu dizabilități la nivel național, depășind cu cca 12 puncte procentuale celelalte 2 categorii de vârstă.

Prin contrast cu datele obținute de la CNAS, proporția cea mai mare în totalul tinerilor cu dizabilități o au bărbații cu grad de dizabilitate accentuat, ce constituie 25.58%. Deși cu o proporție mai mică (20.83%) decât bărbații, femeile din aceeași categorie constituie cea mai mare proporție din populația feminină. Combinat, tinerii cu dizabilitate accentuată formează aproape jumătate (46.41%) din totalul tinerilor cu dizabilități. Situația este similară atât în mediul rural, cât și cel urban.

În *municipiul Chișinău*, se înregistrează o situație diferită față de cea înregistrată în raioanele țării. Astfel, numărul tinerilor cu dizabilități în categoria de vârstă 31 – 35, estimat procentual, este dublu față de valoarea la nivel național. Însă, similar cu situația din raioane, dizabilitatea accentuată înregistrează cele mai mari numere.

Numărul tinerilor cu dizabilități în m. Chișinău						
	Grad de dizabilitate	Sex	Categoría de vârstă			Total
			18 - 25	26 - 30	31 - 35	
Mediu		Feminin	60	33	40	133
		Masculin	49	20	48	117
Accentuat		Feminin	88	104	1840	2032
		Masculin	122	171	1972	2265
Sever		Feminin	110	88	150	348
		Masculin	106	98	153	357
Total			535	514	4203	5252

În valoare procentuală, numărul tinerilor cu dizabilități în categoria de vârstă 31 – 35 este de peste 80% din total. Este de remarcă, că doar tinerii cu dizabilitate accentuată din aceeași categorie de vârstă, formează 72.58% din total. Atât femeile, cât și bărbații înregistrează cea mai mare proporție anume în această categorie, diferența fiind de 2 puncte procentuale în favoarea bărbaților. Comparativ, celelalte categorii de vârstă, indiferent de gradul de dizabilitate, înregistrează valori nesemnificative.

Numărul tinerilor cu dizabilități în m. Chișinău, %						
	Grad de dizabilitate	Sex	Categoría de vârstă			Total
			18 - 25	26 - 30	31 - 35	
Mediu		Feminin	1.14	0.63	0.76	2.53
		Masculin	0.93	0.38	0.91	2.23
Accentuat		Feminin	1.68	1.98	35.03	38.69
		Masculin	2.32	3.26	37.55	43.13
Sever		Feminin	2.09	1.68	2.86	6.63
		Masculin	2.02	1.87	2.91	6.80
Total			10.19	9.79	80.03	100.00

În *UTA Găgăuzia*, se înregistrează un număr relativ mic de tineri cu dizabilități, dintre care peste 2/3 locuiesc în mediile rurale. La nivel de repartizare pe categorii de vârstă și grad de dizabilitate, situația este similară cu cea la nivel național.

Numărul tinerilor cu dizabilități în UTA Găgăuzia						
Mediu de trai	Grad de dizabilitate	Sex	Categorია de vârstă			Total
			18 - 25	26 - 30	31 - 35	
Total UTAG	Mediu	Feminin	65	39	50	154
		Masculin	67	56	78	201
	Accentuat	Feminin	42	72	101	215
		Masculin	50	103	141	294
	Sever	Feminin	36	30	43	109
		Masculin	37	42	41	120
Total UTAG			297	342	454	1093
Urban	Mediu	Feminin	17	7	24	48
		Masculin	22	20	26	68
	Accentuat	Feminin	17	22	37	76
		Masculin	15	23	44	82
	Sever	Feminin	15	10	17	42
		Masculin	13	11	16	40
Total Urban			99	93	164	356
Rural	Mediu	Feminin	48	32	26	106
		Masculin	45	36	52	133
	Accentuat	Feminin	25	50	64	139
		Masculin	35	80	97	212
	Sever	Feminin	21	20	26	67
		Masculin	24	31	25	80
Total Rural			198	249	290	737

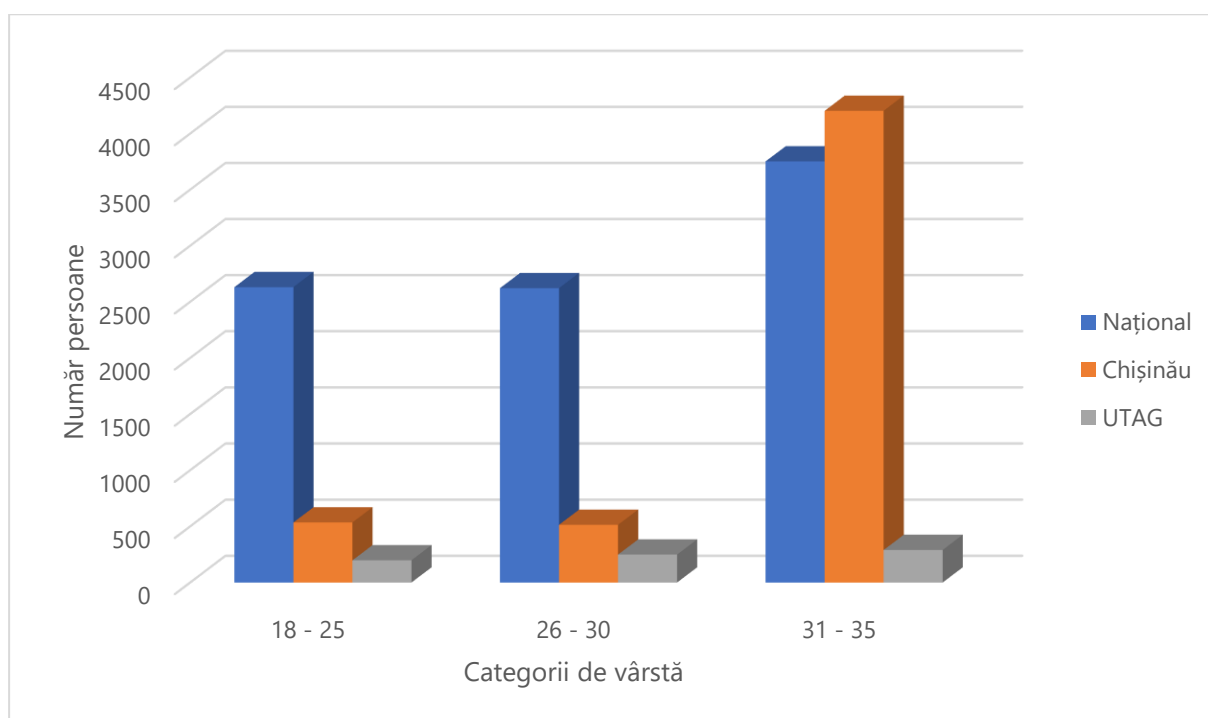
În raport procentual, asemănător cu celelalte unități administrative, cel mai mare procentaj de tineri cu dizabilități este în categoria de vârstă 31 – 35 ani, atât masculin cât și feminin, iar combinat pe toate gradele de dizabilitate, formează 41.54%. La fel, se păstrează prevalarea gradului de dizabilitate accentuat în totalul tinerilor cu dizabilități de diferite vârste, care formează 46.57% din total.

Prin contrast cu datele la nivel național, în UTA Găgăuzia, în mediul urban locuiesc 32.57% din tinerii cu dizabilități. În celelalte privințe, proporțiile pe vârste și grade de dizabilitate se păstrează similare atât în mediul urban cât și cel rural.

Numărul tinerilor cu dizabilități în UTA Găgăuzia, %						
Mediu de trai	Grad de dizabilitate	Sex	Categorია de vârstă			Total
			18 - 25	26 - 30	31 - 35	
Total UTAG	Mediu	Feminin	5.95	3.57	4.57	14.09
		Masculin	6.13	5.12	7.14	18.39
	Accentuat	Feminin	3.84	6.59	9.24	19.67
		Masculin	4.57	9.42	12.90	26.90
	Sever	Feminin	3.29	2.74	3.93	9.97
		Masculin	3.39	3.84	3.75	10.98
Total UTAG			27.17	31.29	41.54	100.00
Urban	Mediu	Feminin	1.56	0.64	2.20	4.39

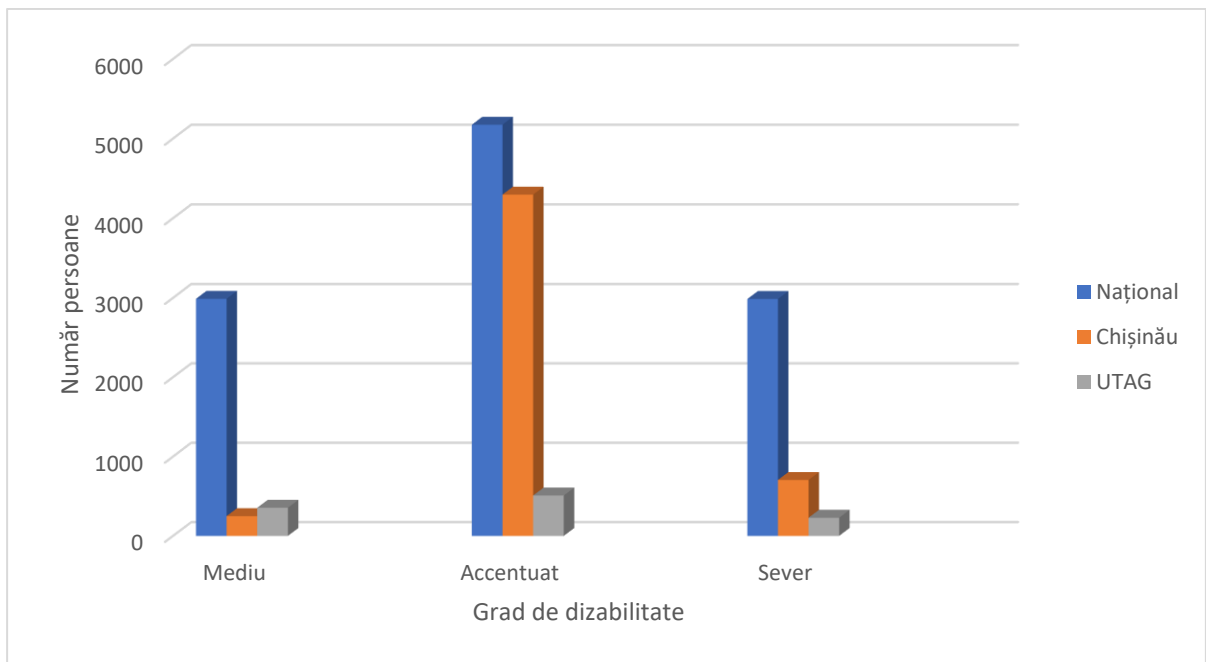
	Accentuat	Masculin	2.01	1.83	2.38	6.22	
		Feminin	1.56	2.01	3.39	6.95	
	Sever	Masculin	1.37	2.10	4.03	7.50	
		Feminin	1.37	0.91	1.56	3.84	
			Masculin	1.19	1.01	1.46	3.66
	Total Urban			9.06	8.51	15.00	32.57
Rural	Mediu	Feminin	4.39	2.93	2.38	9.70	
		Masculin	4.12	3.29	4.76	12.17	
	Accentuat	Feminin	2.29	4.57	5.86	12.72	
		Masculin	3.20	7.32	8.87	19.40	
	Sever	Feminin	1.92	1.83	2.38	6.13	
		Masculin	2.20	2.84	2.29	7.32	
Total Rural			18.12	22.78	26.53	67.43	

Dacă facem o analiză comparativă între raioane, Chișinău și UTAG, putem observa că cea mai disproporțională distribuție pe categorii de vârstă este în mun. Chișinău. Celelalte unități de analiză au o repartizare mai uniformă, deși cantitativ diferită.

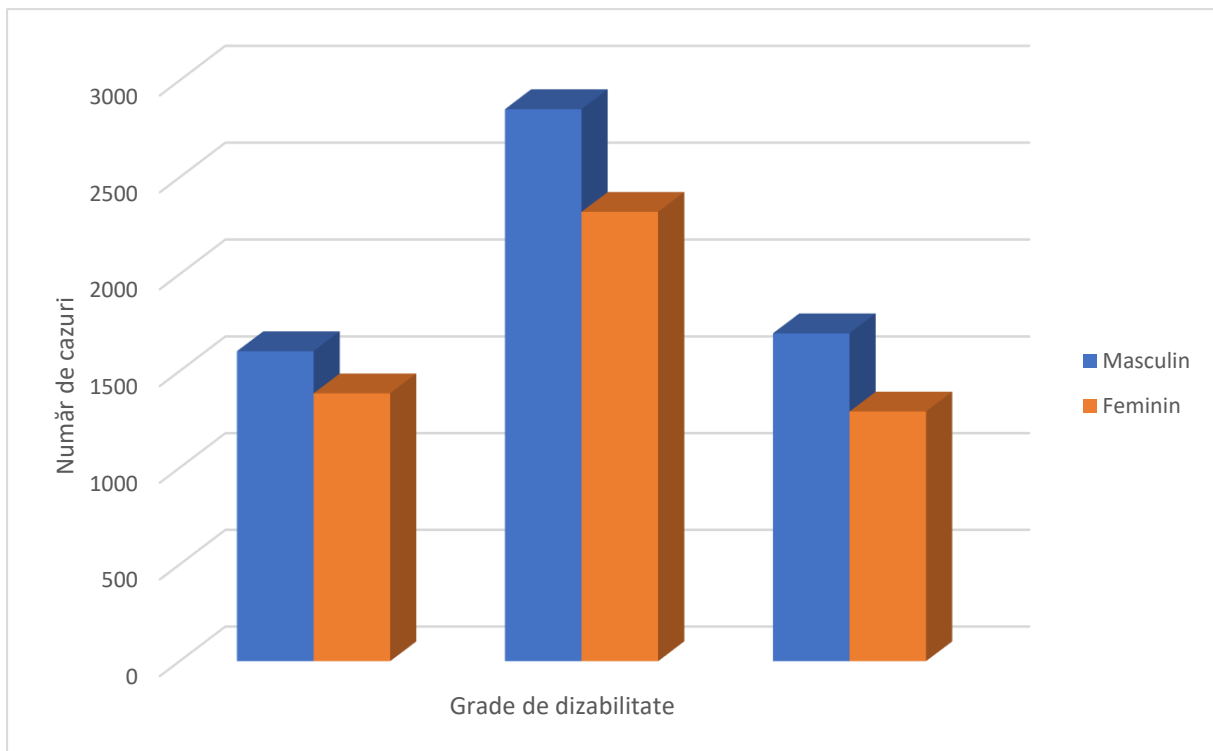

Per grad de dizabilitate, situația este similară în toate trei unități de analiză, înregistrând cele mai mari valori la gradul de dizabilitate accentuat.

Analiza comparativă pe sexe la nivel național, relevă faptul că atât la bărbați cât și la femei, cel mai frecvent se întâlnește gradul accentuat de dizabilitate. La bărbați, al doilea cel mai numeros este gradul sever de dizabilitate, în timp ce la femei este cel mediu.

Analiza situației tinerilor NEET cu dizabilități, prin Interviu Individuale

Dat fiind faptul că datele prezentate de instituțiile publice nu prezintă informații cu privire la ocupația actuală a tinerilor cu dizabilități, s-a recurs la interviuarea unui număr limitat de tineri. Deși inițial s-a planificat un studiu mai amplu, reieșind din disponibilitatea partenerilor de a se implica și a datelor personale ale tinerilor cu dizabilități care au putut fi obținute, în final am obținut următorul eșantion de respondenți:

Total respondenți						
	Grad de dizabilitate	Sex	Categoria de vârstă			Total
			18 - 25	26 - 30	31 - 35	
Mediu		Feminin	4	3	1	8
		Masculin	3	4	2	9
Accentuat		Feminin	4	8	8	20
		Masculin	3	6	8	17
Sever		Feminin	3	5	4	12
		Masculin	2	4	2	8
Total			19	30	25	74

Din totalul de 74 de respondenți, 42 sunt din raionul Cimișlia, 21 din raionul Cantemir și 11 din raionul Criuleni.

Deși nu este o repartizare statistică conform proporțiilor reale în populația țintă, s-a reușit interviuarea a 40 de femei și 34 bărbați. Repartizarea pe vârste, la fel nu este în proporțiile în care sunt repartizați tinerii cu dizabilități din populația generală.

Din totalul celor intervievați, putem estima că 56 se încadrează în definiția NEET. Astfel, aceștia au declarat că sunt casnici și n-au careva ocupație oficială la moment. Dacă ar fi să extrapolăm, am obține o proporție de 75%, deși numărul respondenților este insuficient, iar datele obținute sunt doar din declarațiile acestora și nu au fost verificate.

Din cele 40 femei, doar 11 au o ocupație la moment. Dintre acestea, 4 sunt eleve sau studente, iar celelalte sunt angajate.

Dintre cei 34 bărbați intervievați, doar 7 au ocupație la moment, 3 dintre ei fiind elevi sau studenți.

Mai jos vom prezenta datele separat per fiecare din cele 3 raioane, cu estimarea proporției de tineri NEET.

Cimișlia, are următoarele date declarate de către DASPF cu privire la tinerii cu dizabilități.

Cimișlia						
Mediu de trai	Grad de dizabilitate	Sex	Categoria de vârstă			Total
			18 - 25	26 - 30	31 - 35	
Total per raion	Mediu	Feminin	3	8	6	17
		Masculin	9	10	9	28
	Accentuat	Feminin	12	8	13	33
		Masculin	13	5	23	41
	Sever	Feminin	11	7	10	28
		Masculin	12	10	11	33
Total			60	48	72	180
Centrul Raional	Mediu	Feminin	1	1	2	4
		Masculin	0	1	1	2
	Accentuat	Feminin	4	3	2	9
		Masculin	4	0	7	11
	Sever	Feminin	0	0	1	1
		Masculin	1	0	3	4
Total Urban			10	5	16	31
Rural	Mediu	Feminin	2	7	4	13
		Masculin	9	9	8	26
	Accentuat	Feminin	8	5	11	24
		Masculin	9	5	16	30
	Sever	Feminin	11	7	9	27
		Masculin	11	10	8	29
Total Rural			50	43	56	149

Prin aplicarea chestionarului, la 42 de tineri din mediul rural al raionului, din totalul de 149 înregistrați oficial, am obținut următoarea repartizare:

Mediu de trai	Grad de dizabilitate	Sex	Categoria de vârstă			Total
			18 - 25	26 - 30	31 - 35	
Total per raion	Mediu	Feminin	0	2	0	2
		Masculin	2	3	0	5
	Accentuat	Feminin	1	5	5	11
		Masculin	0	5	6	11
	Sever	Feminin	3	4	1	8
		Masculin	1	2	2	5
Total			7	21	14	42

Din totalul celor intervievați (21 femei și 21 bărbați), doar 5 bărbați au o ocupație la moment, dintre care doar 2 angajați și 3 studenți sau elevi. În rândul femeilor se atestă o situație similară, doar 3 femei având ocupație la moment. Astfel, o singură persoană este angajată ca asistent personal pentru soră, o tânără este studentă, iar una este

plecată peste hotarele țării. Corespunzător, din cei 42 de tineri intervievați, 34 întrunesc criteriile de încadrare în categoria NEET.

Cantemir, are următoarele date declarate de către DASPF cu privire la tinerii cu dizabilități.

Cantemir						
Mediu de trai	Grad de dizabilitate	Sex	Categoria de vârstă			Total
			18 - 25	26 - 30	31 - 35	
Total per raion	Mediu	Feminin	5	10	13	28
		Masculin	17	14	18	49
	Accentuat	Feminin	13	21	39	73
		Masculin	20	23	33	76
	Sever	Feminin	10	8	16	34
		Masculin	14	16	16	46
Total			79	92	135	306
Centrul Raional	Mediu	Feminin	1	0	2	3
		Masculin	1	0	1	2
	Accentuat	Feminin	1	0	2	3
		Masculin	2	1	1	4
	Sever	Feminin	0	0	0	0
		Masculin	1	1	0	2
Total Urban			6	2	6	14
Rural	Mediu	Feminin	4	10	11	25
		Masculin	16	14	17	47
	Accentuat	Feminin	12	21	37	70
		Masculin	18	22	32	72
	Sever	Feminin	10	8	16	34
		Masculin	13	15	16	44
Total Rural			73	90	129	292

Prin aplicarea unui chestionar, la 21 de tineri din mediul rural al raionului, din totalul de 292 înregistrați oficial, am obținut următorul tablou:

Cantemir						
Mediu de trai	Grad de dizabilitate	Sex	Categoria de vârstă			Total
			18 - 25	26 - 30	31 - 35	
Total per raion	Mediu	Feminin	2	0	1	3
		Masculin	1	1	2	4
	Accentuat	Feminin	3	2	2	7
		Masculin	2	0	1	3
	Sever	Feminin	0	0	2	2
		Masculin	1	1	0	2
Total			9	4	8	21

Din totalul celor intervievați (12 femei și 9 bărbați), niciun bărbat nu are ocupație oficială, toți fiind casnici. În același timp, doar 3 dintre ei au profesie – toți trei absolvind studii profesionale tehnice. În rândul femeilor se atestă o situație mai bună, 3 femei având ocupație la moment, iar una fiind în concediu de îngrijire a copilului. Astfel, 2 femei sunt angajate, iar una este studentă. Corespunzător, din cei 21 de tineri intervievați, 17 întrunesc criteriile de încadrare în categoria NEET.

Criuleni, are următoarele date declarate de către DASPF cu privire la tinerii cu dizabilități.

Criuleni						
Mediu de trai	Grad de dizabilitate	Sex	Categoria de vârstă			Total
			18 - 25	26 - 30	31 - 35	
Total per raion	Mediu	Feminin	22	18	19	59
		Masculin	15	24	25	64
	Accentuat	Feminin	18	14	20	52
		Masculin	16	26	31	73
	Sever	Feminin	13	12	12	37
		Masculin	22	11	24	57
Total			106	105	131	342
Centrul Raional	Mediu	Feminin	1	2	4	7
		Masculin	0	1	1	2
	Accentuat	Feminin	0	2	3	5
		Masculin	0	7	6	13
	Sever	Feminin	1	2	0	3
		Masculin	2	2	3	7
Total Urban			4	16	17	37
Rural	Mediu	Feminin	21	16	15	52
		Masculin	15	23	24	62
	Accentuat	Feminin	18	12	17	47
		Masculin	16	19	25	60
	Sever	Feminin	12	10	12	34
		Masculin	20	9	21	50
Total			102	89	114	305

Prin aplicarea unui chestionar, la 11 tineri din mediul rural al raionului, din totalul de 305 înregistrați oficial, am obținut următorul tablou:

Criuleni						
Mediu de trai	Grad de dizabilitate	Sex	Categoria de vârstă			Total
			18 - 25	26 - 30	31 - 35	
Total per raion	Mediu	Feminin	2	1	0	3
		Masculin	0	0	0	0
	Accentuat	Feminin	0	1	1	2

	Sever	Masculin	1	1	1	3
		Feminin	0	1	1	2
		Masculin	0	1	0	1
Total			3	5	3	11

Din totalul celor intervievați (7 femei și 4 bărbați), un singur bărbat este angajat, ceilalți 3 fiind casnici. Este de menționat că doar bărbatul angajat are profesie, obținută în cadrul unei școli profesionale. În rândul femeilor se atestă o situație mai bună, 5 femei având ocupație la moment. Astfel, 3 femei sunt angajate, iar 2 sunt eleve. Din cele 3 femei angajate, 2 au profesie obținută în cadrul școlilor profesionale. Corespunzător, din cei 11 de tineri intervievați, 5 întrunesc criteriile de încadrare în categoria NEET.

Concluzii

S-a constatat că nu există un sistem centralizat care să asigure evidența tinerilor NEET, mai cu seamă a tinerilor NEET cu dizabilități. Amploarea acestei categorii de tineri la nivel național poate fi estimată doar din Ancheta Forței de Muncă, însă cu o oarecare aproximare.

Nu avem nicio instituție care să asigure monitorizarea situației tinerilor NEET cu dizabilități. Unicele informații care sunt disponibile, reies din studii transversale, realizate la inițiativa asociațiilor obștești sau a interesului personal a cercetătorilor. Corespunzător, este imposibilă evaluarea evoluției în timp a stării de bine (materiale și emoționale) a tinerilor NEET cu dizabilități sau a factorilor care o influențează.

Estimările aproximative, bazate pe datele disponibile la instituțiile publice din țară, ne arată că până la 48% dintre tinerii cu dizabilități se încadrează în categoria NEET. Ceea ce este cu peste 20 puncte procentuale mai mare decât în rândul populației generale a tinerilor.

Din studiul realizat, am putut constata că cca 75% din tinerii cu dizabilități din localitățile rurale, se încadrează în categoria NEET. În același timp, foarte puțini dintre ei au o profesie, sau studii care depășesc nivelul gimnazial.

Tinerii cu dizabilități sunt puternic dependenți de alți membri ai familiei, pensiile de dizabilitate fiind mai mici decât minimumul de existență. Astfel, în dependență de gradul de dizabilitate, pensia poate să acopere între 50 și 72% din minimumul de existență. Corespunzător, acești tineri, sunt apriori sortiți unei existențe în sărăcie.

Conform datelor prezentate de către BNS, doar 13.5% dintre persoanele cu dizabilități participă la piața forței de muncă, ceea ce constituie cu 26% mai puțin decât la populația generală.

S-a constatat o creștere bruscă a numărului tinerilor cu dizabilități în categoria de vârstă 31 – 35 ani, atât la femei cât și bărbați. Situația este relativ similară pe tot teritoriul țării, cel mai mare număr fiind înregistrat la gradul de dizabilitate accentuat.

În mun. Chișinău, proporția tinerilor cu dizabilități la categoria de vârstă 31 – 35 ani, este practic dublă față de situația din raioanele țării, constituind peste 80% din totalul înregistrat. Nu ne putem expune asupra cauzelor acestui fenomen, fiind în afara scopului acestui studiu.

Cel mai mare număr al tinerilor cu dizabilități locuiesc în mediul rural și constituie peste 80% din totalul tinerilor cu dizabilități din raioane. Corespunzător, se încadrează în

categoria tinerilor defavorizați și prin accesul redus la servicii și resurse, majoritatea acestora regăsindu-se în centrele raionale.

Majoritatea tinerilor NEET resimt efecte negative ale situației sale, atât asupra stării sale materiale cât și celei emoționale. Cu cât mai mult se află în această categorie, cu atât efectele sunt mai profunde. Din această perspectivă, tinerii NEET cu dizabilități n-ar avea de ce să fie o excepție pozitivă.

